

I

(Lovgivningsmæssige retsakter)

DIREKTIVER

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV (EU) 2016/800

af 11. maj 2016

om retssikkerhedsgarantier for børn, der er mistænkte eller tiltalte i straffesager

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 82, stk. 2, litra b),

under henvisning til forslag fra Europa-Kommissionen,

efter fremsendelse af udkast til lovgivningsmæssig retsakt til de nationale parlamenter,

under henvisning til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg ⁽¹⁾,

efter høring af Regionsudvalget,

efter den almindelige lovgivningsprocedure ⁽²⁾, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Formålet med dette direktiv er at fastsætte retssikkerhedsgarantier for at sikre, at børn, hvilket betyder børn under 18 år, der er mistænkte eller tiltalte i straffesager, er i stand til at forstå og følge disse sager og at udøve deres ret til en retfærdig rettergang og at forhindre børn i at begå nye lovovertrædelser og at fremme deres sociale integration.
- (2) Ved at fastsætte fælles minimumsregler om beskyttelsen af proceduremæssige rettigheder for børn, der er mistænkte eller tiltalte, har dette direktiv til formål at styrke medlemsstaternes tillid til hinandens strafferetlige systemer og således at forbedre gensidig anerkendelse af afgørelser i straffesager. Sådanne fælles minimumsregler bør tillige fjerne hindringer for borgernes frie bevægelighed på hele medlemsstaternes område.
- (3) Selv om medlemsstaterne er parter i den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder (EMRK), den internationale konvention om borgerlige og politiske rettigheder og FN's konvention om barnets rettigheder, har erfaringerne vist, at dette ikke altid i sig selv giver en tilstrækkelig grad af tillid til andre medlemsstaters strafferetlige systemer.
- (4) Den 30. november 2009 vedtog Rådet en resolution om en køreplan med henblik på at styrke den mistænkte eller tiltaltes proceduremæssige rettigheder i straffesager ⁽³⁾ (»køreplanen«). Trin for trin opfordres der i køreplanen til, at der vedtages foranstaltninger vedrørende retten til oversættelse og tolkning (foranstaltning A), retten til oplysninger om rettigheder og om tiltalen (foranstaltning B), retten til juridisk rådgivning og retshjælp (foranstaltning C), retten til at kommunikere med pårørende, arbejdsgivere og konsulære myndigheder (foranstaltning D) og særlige beskyttelsesforanstaltninger for mistænkte eller tiltalte, som er sårbare (foranstaltning E). I køreplanen understreges det, at rækkefølgen af rettighederne er vejledende og derfor

⁽¹⁾ EUT C 226 af 16.7.2014, s. 63.

⁽²⁾ Europa-Parlamentets holdning af 9.3.2016 (endnu ikke offentliggjort i EUT) og Rådets afgørelse af 21.4.2016.

⁽³⁾ EUT C 295 af 4.12.2009, s. 1.

indebærer, at den kan ændres i overensstemmelse med prioriteringer. Køreplanen har til hensigt at fungere som en helhed; først når alle dens bestanddele er blevet gennemført, vil nyttevirkningen heraf fuldt ud kunne opleves.

- (5) Den 11. december 2009 udtrykte Det Europæiske Råd tilfredshed med køreplanen og gjorde den til en del af Stockholmprogrammet — Et åbent og sikkert Europa i borgernes tjeneste og til deres beskyttelse ⁽¹⁾ (punkt 2.4). Det Europæiske Råd understregede køreplanens ikkeudtømmende karakter ved at opfordre Kommissionen til at undersøge yderligere elementer af mistænkte og tiltalte proceduremæssige minimumsrettigheder samt til at vurdere, hvorvidt der er behov for at behandle andre emner, såsom uskyldsformodningen, med henblik på at fremme et bedre samarbejde på dette område.
- (6) Der er hidtil blevet vedtaget fire foranstaltninger om proceduremæssige rettigheder i straffesager i henhold til køreplanen, nemlig Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/64/EU ⁽²⁾, 2012/13/EU ⁽³⁾, 2013/48/EU ⁽⁴⁾ og direktiv (EU) 2016/343 ⁽⁵⁾.
- (7) Nærværende direktiv fremmer børns rettigheder, idet der tages hensyn til Europarådets retningslinjer for en børnevenlig retspleje.
- (8) Når børn er mistænkte eller tiltalte i straffesager eller er genstand for sager angående europæiske arrestordrer i henhold til Rådets rammeafgørelse 2002/584/RIA ⁽⁶⁾ (eftersøgte), bør medlemsstaterne sikre, at barnets tarv altid kommer i første række, jf. artikel 24, stk. 2, i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (chartret).
- (9) Børn, der er mistænkte eller tiltalte i straffesager, bør have særlig opmærksomhed for at bevare deres muligheder for at udvikle sig og blive reintegreret i samfundet.
- (10) Dette direktiv bør finde anvendelse på børn, der er mistænkte eller tiltalte i straffesager, og på børn, der er eftersøgte. For så vidt angår børn, der er eftersøgte, bør de relevante bestemmelser i dette direktiv finde anvendelse fra det tidspunkt, hvor de bliver anholdt i den fuldbydende medlemsstat.
- (11) Dette direktiv eller visse bestemmelser heri bør endvidere finde anvendelse på mistænkte eller tiltalte i straffesager og på eftersøgte, der var børn, da de blev genstand for sagen, men som efterfølgende er fyldt 18 år, og når anvendelsen af dette direktiv er hensigtsmæssig i lyset af alle omstændighederne i sagen, herunder den pågældende persons modenhed og sårbarhed.
- (12) Hvis en person på det tidspunkt, hvor den pågældende bliver mistænkt eller tiltalt i en straffesag, er fyldt 18 år, men den strafbare handling blev begået, da personen var et barn, opfordres medlemsstaterne til at anvende de retssikkerhedsgarantier, der er fastsat i dette direktiv, indtil den pågældende fylder 21 år, i det mindste for så vidt angår strafbare handlinger, der er begået af den samme mistænkte eller tiltalte, og som efterforskes og retsforfølges samlet, da de er uløseligt forbundet med en straffesag, som blev indledt mod nævnte person, inden den pågældende var fyldt 18 år.
- (13) Medlemsstaterne bør fastslå barnets alder på grundlag af barnets egne udtalelser, kontrol af barnets civilstatus, dokumentation, anden dokumentation, og hvis en sådan dokumentation ikke er til rådighed eller ikke er fyldestgørende, en lægeundersøgelse. En lægeundersøgelse bør foretages som en sidste udvej og i nøje overensstemmelse med barnets rettigheder, fysiske integritet og menneskelige værdighed. Består der fortsat tvivl med hensyn til en persons alder, bør denne person med henblik på dette direktiv formodes at være et barn.

⁽¹⁾ EUT C 115 af 4.5.2010, s. 1.

⁽²⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/64/EU af 20. oktober 2010 om retten til tolke- og oversætterbistand i straffesager (EUT L 280 af 26.10.2010, s. 1).

⁽³⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2012/13/EU af 22. maj 2012 om ret til information under straffesager (EUT L 142 af 1.6.2012, s. 1).

⁽⁴⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2013/48/EU af 22. oktober 2013 om ret til adgang til advokatbistand i straffesager og i sager angående europæiske arrestordrer og om ret til at få en tredjemand underrettet ved frihedsberøvelse og til at kommunikere med tredjemand og med konsulære myndigheder under frihedsberøvelsen (EUT L 294 af 6.11.2013, s. 1).

⁽⁵⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2016/343 af 9. marts 2016 om styrkelse af visse aspekter af uskyldsformodningen og retten til at være til stede under retssagen i straffesager (EUT L 65 af 11.3.2016, s. 1).

⁽⁶⁾ Rådets rammeafgørelse 2002/584/RIA af 13. juni 2002 om den europæiske arrestordre og om procedurerne for overgivelse mellem medlemsstaterne (EFT L 190 af 18.7.2002, s. 1).

- (14) Dette direktiv bør ikke finde anvendelse på visse mindre lovovertrædelser. Det bør imidlertid finde anvendelse, hvis det barn, der er mistænkt eller tiltalt, er frihedsberøvet.
- (15) I nogle medlemsstater har andre myndigheder end en domstol med kompetence til at afgøre straffesager kompetence til at pålægge andre sanktioner end frihedsberøvelse for relativt mindre lovovertrædelser. Dette kan f. eks. være tilfældet i forbindelse med færdselsforseelser, som begås i stort omfang, og som eventuelt konstateres efter en færdselskontrol. I sådanne situationer ville det ikke være rimeligt at kræve, at de kompetente myndigheder sikrer alle de rettigheder, der følger af dette direktiv. Hvis retten i en medlemsstat fastsætter, at en sådan myndighed kan pålægge sanktioner for mindre lovovertrædelser, og der enten er ret til appel eller mulighed for på anden vis at indbringe sagen for en domstol med kompetence til at afgøre straffesager, bør dette direktiv derfor kun finde anvendelse på sager ved den pågældende domstol efter en sådan appel eller indbringelse.
- (16) I nogle medlemsstater betragtes visse mindre lovovertrædelser, navnlig mindre færdselsforseelser samt mindre forseelser i forbindelse med generelle kommunale bestemmelser og forstyrrelse af den offentlige orden, som strafbare handlinger. I sådanne situationer ville det ikke være rimeligt at kræve, at de kompetente myndigheder sikrer alle de rettigheder, der følger af dette direktiv. Foreskriver lovgivningen i en medlemsstat i forbindelse med mindre lovovertrædelser, at frihedsberøvelse ikke kan pålægges som en sanktion, bør dette direktiv derfor alene finde anvendelse på sager ved en domstol med kompetence til at afgøre straffesager.
- (17) Dette direktiv bør kun finde anvendelse på straffesager. Det bør ikke finde anvendelse på andre typer af procedurer, navnlig ikke på procedurer, der er særligt udformet for børn, og som kan føre til beskyttelsesforanstaltninger, korrigerende foranstaltninger eller uddannelsesmæssige foranstaltninger.
- (18) Nærværende direktiv bør gennemføres under hensyntagen til bestemmelserne i direktiv 2012/13/EU og 2013/48/EU. Nærværende direktiv fastsætter yderligere supplerende garantier, hvad angår de oplysninger, der skal gives til børn og indehaveren af forældreansvar, for at tage hensyn til børns særlig behov og sårbarhed.
- (19) Børn bør modtage oplysninger om de generelle aspekter af sagens forløb. Med henblik herpå bør de navnlig modtage en kort forklaring af de næste proceduremæssige skridt i sagen, for så vidt dette er muligt af hensyn til straffesagen, og af de involverede myndigheders rolle. De oplysninger, der gives, bør afhænge af omstændighederne i sagen.
- (20) Børn bør modtage oplysninger om retten til en lægeundersøgelse på det tidligst mulige passende stadium af sagen og senest ved frihedsberøvelsen, hvis en sådan foranstaltning træffes i relation til barnet.
- (21) Hvis et barn frihedsberøves, bør den meddelelse om rettigheder, som barnet modtager i henhold til direktiv 2012/13/EU, indeholde udtrykkelige oplysninger om barnets rettigheder i henhold til nærværende direktiv.
- (22) Medlemsstaterne bør underrette indehaveren af forældreansvar mundtligt, skriftligt eller begge dele om gældende proceduremæssige rettigheder. Oplysningerne bør gives så hurtigt som muligt og i en tilstrækkelig detaljeret form til at sikre en retfærdig behandling af sagen og en effektiv udøvelse af barnets rettigheder.
- (23) Under visse omstændigheder, som også kun kan vedrøre én af personerne med forældreansvar, bør oplysningerne gives til en anden egnet voksen, som er udpeget af barnet og godkendt som sådan af den kompetente myndighed. En af disse omstændigheder er, hvis der er objektive og faktiske grunde, der viser eller giver anledning til mistanke om, at udlevering af oplysninger til indehaveren af forældreansvar i væsentlig grad kunne bringe straffesagen i fare, navnlig hvis bevismateriale kan blive ødelagt eller ændret, vidner kan blive påvirket, eller indehaveren af forældreansvar kan have været involveret i den påståede kriminelle aktivitet sammen med barnet.
- (24) Såfremt de omstændigheder, der førte til, at de kompetente myndigheder gav oplysninger til en anden egnet voksen end indehaveren af forældreansvar, ikke længere foreligger, bør enhver oplysning, som barnet modtager i henhold til dette direktiv, og som stadig er relevant for straffesagen, gives til indehaveren af forældreansvar. Dette krav bør ikke forlænge straffesagen unødigt.

- (25) Børn, der er mistænkte eller tiltalte, har ret til advokatbistand i medfør af direktiv 2013/48/EU. Da børn er sårbare og ikke altid fuldt ud i stand til at forstå og følge straffesager, bør de bistås af en advokat i de situationer, der er fastsat i nærværende direktiv. I disse situationer bør medlemsstaterne sørge for, at barnet bistås af en advokat, når barnet eller indehaveren af forældresvar ikke har sørget for en sådan bistand. Medlemsstaterne bør yde retshjælp, hvor dette er nødvendigt for at sikre, at barnet effektivt bistås af en advokat.
- (26) Advokatbistand i henhold til nærværende direktiv forudsætter, at barnet har ret til adgang til advokatbistand i henhold til direktiv 2013/48/EU. Når anvendelsen af en bestemmelse i direktiv 2013/48/EU ville gøre det umuligt for barnet at få advokatbistand i henhold til nærværende direktiv, bør en sådan bestemmelse derfor ikke finde anvendelse på børns ret til adgang til advokatbistand i henhold til direktiv 2013/48/EU. Fravigelserne og undtagelserne til advokatbistand, der er fastsat i nærværende direktiv, bør imidlertid ikke berøre retten til adgang til advokatbistand i overensstemmelse med direktiv 2013/48/EU eller retten til retshjælp i overensstemmelse med chartret og EMRK samt national ret og anden EU-ret.
- (27) Bestemmelserne i nærværende direktiv om advokatbistand bør finde anvendelse uden unødigt forsinkelse, når børn bliver underrettet om, at de er mistænkte eller tiltalte. Med henblik på dette direktiv betyder advokatbistand juridisk bistand og repræsentation af en advokat under straffesagen. Når nærværende direktiv foreskriver advokatbistand under afhøring, bør der være en advokat til stede. Uden at det berører et barns ret til adgang til advokatbistand i henhold til direktiv 2013/48/EU, kræver advokatbistand ikke, at der skal være en advokat til stede under enhver efterforsknings- eller bevissikringsforanstaltning.
- (28) Forudsat at dette er i overensstemmelse med retten til en retfærdig rettergang, omfatter medlemsstaternes forpligtelse til at sørge for advokatbistand til børn, der er mistænkte eller tiltalte i overensstemmelse med dette direktiv, ikke følgende: identifikation af barnet, beslutning om hvorvidt der skal indledes en undersøgelse, kontrol af våbenbesiddelse eller lignende sikkerhedsproblemer, udførelse af efterforsknings- eller bevissikringsforanstaltninger ud over dem, der er udtrykkeligt nævnt i dette direktiv, såsom kropsundersøgelser, fysiske undersøgelser, blodprøver, alkoholtest eller andre former for test, fotografering eller fingeraftryk, eller indbringelse af barnet for en kompetent myndighed eller overdragelse af barnet til indehaveren af forældresvar eller til en anden egnet voksen i overensstemmelse med national ret.
- (29) Hvor et barn, som ikke indledningsvist var en mistænkt eller tiltalt, såsom et vidne, bliver en mistænkt eller tiltalt, bør dette barn have ret til ikke at inkriminere sig selv, og have ret til ikke at udtale sig i overensstemmelse med EU-retten og EMRK, som fortolket af Den Europæiske Unions Domstol (Domstolen) og af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol. Dette direktiv henviser derfor udtrykkeligt til den konkrete situation, hvor et sådant barn bliver en mistænkt eller tiltalt under politiets eller en anden retshåndhævende myndigheds afhøring i forbindelse med en straffesag. Når et barn, der ikke er en mistænkt eller tiltalt, under en sådan afhøring bliver en mistænkt eller tiltalt, bør afhøringen indstilles, indtil barnet er blevet gjort bekendt med, at det er en mistænkt eller tiltalt, og bistås af en advokat i overensstemmelse med dette direktiv.
- (30) Medlemsstaterne bør, forudsat at dette er i overensstemmelse med retten til en retfærdig rettergang, kunne fravige forpligtelsen til at sørge for advokatbistand, når dette ikke står i et rimeligt forhold til sagens omstændigheder, idet barnets tarv dog altid bør komme i første række. Børn bør dog under alle omstændigheder bistås af en advokat, når de stilles for en kompetent domstol eller dommer med henblik på at træffe afgørelse om tilbageholdelse på et hvilket som helst tidspunkt under sagen inden for rammerne af dette direktiv samt under tilbageholdelsen. Desuden bør frihedsberøvelse ikke pålægges som straf, medmindre barnet er bistået af en advokat, således at barnet effektivt kan udøve sin ret til et forsvar, og under alle omstændigheder under hovedforhandlingen ved en domstol. Medlemsstaterne bør kunne fastlægge praktiske ordninger i denne henseende.
- (31) Medlemsstaterne bør midlertidigt kunne fravige forpligtelsen til at sørge for advokatbistand i perioden forud for hovedforhandlingen af tvingende grunde, nemlig når der i hastetilfælde er behov for at afværge alvorlige negative konsekvenser for en persons liv, frihed eller fysiske integritet, eller hvor en øjeblikkelig indsats fra efterforskningsmyndighederne er bydende nødvendig for at forhindre væsentlig skade for en straffesag i forbindelse med en alvorlig strafbar handling, bl.a. med henblik på at få oplysninger om de påståede medgerningsmænd til en alvorlig strafbar handling eller for at undgå tabet af væsentlige beviser vedrørende en alvorlig strafbar handling. Under en midlertidig fravigelse på grundlag af en af disse tvingende grunde bør de kompetente myndigheder

kunne afhøre børn uden advokatens tilstedeværelse, forudsat at de er blevet underrettet om deres ret til ikke at udtale sig og kan udøve denne ret, og at en sådan afhøring ikke skader retten til et forsvar, herunder retten til ikke at inkriminere sig selv. Det bør være muligt at foretage afhøringen med det ene formål at indhente oplysninger, der er væsentlige for at afværge alvorlige negative konsekvenser for en persons liv, frihed eller fysiske integritet, eller for at forhindre væsentlig skade for en straffesag. Ethvert misbrug af denne midlertidige fravigelse vil i princippet være til uoprettelig skade for retten til et forsvar.

- (32) Medlemsstaterne bør i deres nationale ret klart fastsætte grundlaget og kriterierne for en sådan midlertidig fravigelse, og de bør gøre begrænset brug heraf. Enhver midlertidig fravigelse bør være forholdsmæssig, klart tidsbegrænset, ikke udelukkende være baseret på den påståede strafbare handlingens art eller grovhed og bør ikke skade en generelt retfærdig rettergang. Medlemsstaterne bør sikre, at når der i henhold til dette direktiv er givet tilladelse til den midlertidige fravigelse af en kompetent myndighed, som hverken er en dommer eller en domstol, kan en domstol vurdere afgørelsen om at tillade den midlertidige fravigelse, i det mindste under selve retssagen.
- (33) Det er vigtigt for den effektive udøvelse af retten til et forsvar og en væsentlig del af retten til en retfærdig rettergang, at kommunikationen mellem børn og deres advokat er fortrolig. Medlemsstaterne bør derfor uden undtagelse respektere fortroligheden af møder og andre former for kommunikation mellem advokaten og barnet i forbindelse med udøvelsen af retten til adgang til advokatbistand som fastsat i dette direktiv. Dette direktiv berører ikke procedurerne til håndtering af situationer, hvor der er objektive og faktuelle omstændigheder, der giver anledning til mistanke om, at advokaten er involveret i en strafbar handling med barnet. En advokats eventuelle kriminelle aktiviteter bør ikke betragtes som legitim bistand til børn inden for rammerne af dette direktiv. Forpligtelsen til at respektere fortrolighed indebærer ikke blot, at medlemsstaterne afholder sig fra at forstyrre eller skaffe sig adgang til denne kommunikation, men også at medlemsstaterne, når børn er frihedsberøvet eller på anden vis opholder sig på et sted under statens kontrol, sikrer, at ordninger for kommunikationen opretholder og beskytter denne fortrolighed. Dette berører ikke eventuelle mekanismer, som er etableret i tilbageholdelsesfaciliteter for at undgå, at der sendes forbudte genstande til tilbageholdte, f.eks. screening af korrespondance, forudsat at sådanne mekanismer ikke gør det muligt for de kompetente myndigheder at læse kommunikationen mellem børn og deres advokat. Dette direktiv berører heller ikke procedurer i henhold til national ret, ifølge hvilke forsendelse af korrespondance kan afvises, hvis afsenderen ikke indvilliger i, at korrespondancen først indgives til en kompetent domstol.
- (34) Dette direktiv berører ikke brud på fortroligheden, som er forbundet med en lovlig overvågning, der gennemføres af kompetente myndigheder. Dette direktiv berører heller ikke arbejde, der udføres af eksempelvis nationale efterretningstjenester for at værne om den nationale sikkerhed i overensstemmelse med artikel 4, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Union (TEU), eller som hører under anvendelsesområdet for artikel 72 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF), i henhold til hvilken tredje del, afsnit V, i TEUF om et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed ikke er til hinder for, at medlemsstaterne kan udøve deres beføjelser med hensyn til opretholdelse af lov og orden og beskyttelse af den indre sikkerhed.
- (35) Børn, der er mistænkte eller tiltalte i straffesager, bør have ret til en individuel vurdering for at indkredse deres særlige behov for beskyttelse, uddannelse, erhvervsuddannelse, og social integration, fastslå om og i hvor høj grad de har behov for, at der træffes særlige foranstaltninger under straffesagen, i hvor høj grad de er strafferetligt ansvarlige, og om hensigtsmæssigheden af en bestemt sanktion eller uddannelsesmæssig foranstaltning.
- (36) Den individuelle vurdering bør navnlig tage hensyn til barnets personlighed og modenhed, barnets økonomiske, sociale og familiemæssige baggrund, herunder boligmiljø, samt enhver særlig sårbarhed hos barnet, som f.eks. indlærings- og kommunikationsvanskeligheder.
- (37) Det bør være muligt at tilpasse den individuelle vurderings omfang og detaljeringsgrad efter sagens omstændigheder, idet der tages hensyn til den påståede strafbare handlingens grovhed, og de foranstaltninger, der kan træffes, hvis barnet findes skyldigt i sådan en handling. En individuel vurdering, der er blevet foretaget af det samme barn inden for den seneste tid, kan anvendes, hvis vurderingen ajourføres.
- (38) De kompetente myndigheder bør tage oplysninger fra en individuel vurdering i betragtning, når det fastsættes, hvorvidt der skal træffes særlige foranstaltninger vedrørende barnet, såsom praktisk bistand, når hensigtsmæssigheden og effektiviteten af eventuelle foreløbige foranstaltninger vedrørende barnet, såsom varetægtsfængsling eller alternative foranstaltninger, vurderes, og tage hensyn til barnets personlige egenskaber og situation, når der træffes afgørelse eller foranstaltninger i forbindelse med straffesagen, herunder domsafsigelse. Hvis en individuel

vurdering endnu ikke er tilgængelig, bør dette ikke hindre de kompetente myndigheder i at træffe sådanne foranstaltninger eller afgørelser, såfremt betingelserne i dette direktiv er overholdt, herunder foretagelse af en individuel vurdering på det tidligst mulige passende stadium i sagen. Hensigtsmæssigheden og effektiviteten af de foranstaltninger og afgørelser, der er truffet inden en individuel vurdering udføres, kan vurderes på ny, når den individuelle vurdering er tilgængelig.

- (39) Den individuelle vurdering bør finde sted på det tidligst mulige passende stadium i sagen og i god tid, således at oplysningerne fra den kan tages i betragtning af anklageren, dommeren eller en anden kompetent myndighed, inden der rejses tiltale med henblik på retssagen. Det bør ikke desto mindre være muligt at rejse tiltale uden, at der foreligger en individuel vurdering, forudsat at det er af hensyn til barnets tarv. Dette kan eksempelvis være tilfældet, når et barn er tilbageholdt forud for hovedforhandlingen, og der vil være risiko for, at tilbageholdelsen vil blive unødigt forlænget, hvis man skulle afvente den individuelle vurdering.
- (40) Medlemsstaterne bør have mulighed for at fravige forpligtelsen til at foretage en individuel vurdering, hvis en sådan fravigelse er begrundet i omstændighederne i sagen, under hensyntagen til bl.a. den påståede strafbare handlingens grovhed, og de foranstaltninger, der kan træffes, hvis barnet findes skyldigt i en sådan handling, forudsat at fravigelsen er i overensstemmelse med barnets tarv. I den forbindelse bør alle relevante elementer tages i betragtning, herunder hvorvidt barnet på det seneste har været genstand for en individuel vurdering i forbindelse med en straffesag eller ej, eller om den pågældende sag kan behandles, uden at der rejses tiltale.
- (41) Omsorgspligten over for børn, der er mistænkte eller tiltalte, understøtter et retfærdigt retsvæsen, navnlig når børn er frihedsberøvet og følgelig i en særlig sårbar situation. For at sikre den personlige integritet hos et barn, der er blevet frihedsberøvet, bør barnet have retten til en lægeundersøgelse. En sådan lægeundersøgelse bør udføres af en læge eller en anden kvalificeret fagperson, enten på initiativ af den kompetente myndighed, navnlig hvis særlige sundhedsindikatorer tilsiger en sådan undersøgelse, eller efter anmodning fra barnet, indehaveren af forældresansvar eller barnets advokat. Medlemsstaterne bør fastlægge praktiske ordninger vedrørende lægeundersøgelser, der skal gennemføres i overensstemmelse med dette direktiv, og vedrørende adgang for børn til sådanne undersøgelser. Sådanne ordninger vil bl.a. kunne imødegå situationer, hvor to eller flere anmodninger om lægeundersøgelser indgives vedrørende det samme barn inden for en kort periode.
- (42) Børn, som er mistænkte eller tiltalte i straffesager, er ikke altid i stand til at forstå indholdet af de afhøringer, de er genstand for. For at sikre en tilstrækkelig beskyttelse af sådanne børn, bør afhøring hos politiet eller hos andre retshåndhævende myndigheder derfor optages med audiovisuelt udstyr, hvor det er forholdsmæssigt at gøre det under hensyntagen til, hvorvidt der er en advokat til stede eller ej, og hvorvidt barnet er frihedsberøvet eller ej, idet barnets tarv dog altid bør komme i første række. Dette direktiv forpligter ikke medlemsstaterne til at foretage en audiovisuel optagelse af dommeres eller domstoles afhøringer af børn.
- (43) Når der i overensstemmelse med dette direktiv skal foretages en audiovisuel optagelse, men et uovervindeligt teknisk problem gør det umuligt at foretage en sådan optagelse, bør det være muligt for politiet eller andre retshåndhævende myndigheder at foretage afhøring af barnet, uden at den optages audiovisuelt, såfremt der er blevet udfoldet rimelige bestræbelser for at overvinde det tekniske problem, det ikke er hensigtsmæssigt at udsætte afhøringen, og det er i overensstemmelse med barnets tarv.
- (44) Uanset om en afhøring af børn optages med audiovisuelt udstyr eller ej, bør afhøringen under alle omstændigheder ske på en måde, der tager hensyn til de pågældende børns alder og modenhed.
- (45) Børn er særlig sårbare, når de er frihedsberøvet. Der bør gøres en særlig indsats for at undgå at frihedsberøve børn, navnlig tilbageholdelse af børn på et hvilket som helst tidspunkt under sagen inden domstolens endelige afgørelse af spørgsmålet om, hvorvidt det pågældende barn har begået den strafbare handling, som følge af den mulige risiko herved for deres fysiske, mentale og sociale udvikling, og fordi frihedsberøvelse kan føre til vanskeligheder, for så vidt angår deres reintegration i samfundet. Medlemsstaterne vil kunne fastlægge praktiske ordninger, som f.eks. retningslinjer eller instrukser til politibetjente, om anvendelsen af dette krav på varetægtsituationer. Dette krav berører dog under alle omstændigheder ikke muligheden for politiet eller andre retshåndhævende myndigheder til at tilbageholde et barn i en situation, hvor det umiddelbart synes at være nødvendigt at gøre det, f.eks. hvis barnet er grebet på fersk gerning, eller umiddelbart efter en strafbar handling er blevet begået.

- (46) De kompetente myndigheder bør altid overveje alternative foranstaltninger til tilbageholdelse (alternative foranstaltninger) og bør så vidt muligt have adgang til sådanne foranstaltninger. Disse alternative foranstaltninger kan omfatte et forbud for barnet mod at være visse steder, en pligt for barnet til at tage ophold et konkret sted, begrænsning af kontakten med konkrete personer, pligt til at rapportere til de kompetente myndigheder, deltagelse i uddannelsesmæssige programmer eller under forudsætning af barnets samtykke deltagelse i en terapeutisk behandling eller en behandling for misbrug.
- (47) Tilbageholdelse af børn bør være genstand for en regelmæssig prøvelse af en domstol, som også kan sættes af en enkelt dommer. Det bør være muligt at udføre en sådan regelmæssig prøvelse af domstolen af egen drift eller efter anmodning fra barnet, barnets advokat eller en retslig myndighed, der ikke er en domstol, navnlig en anklager. Medlemsstaterne bør fastlægge praktiske ordninger herfor, herunder hvad angår situationer, hvor en regelmæssig prøvelse allerede er blevet foretaget af domstolen af egen drift, og barnet eller barnets advokat anmoder om, at endnu en prøvelse bliver foretaget.
- (48) Når børn tilbageholdes, bør de være omfattet af særlige beskyttelsesforanstaltninger. De bør navnlig være holdt adskilt fra voksne, medmindre det ikke anses for at være i barnets tarv, jf. artikel 37, litra c), i FN's konvention om barnets rettigheder. Når et tilbageholdt barn fylder 18 år, bør det være muligt fortsat at holde det adskilt fra voksne, under hensyntagen til den pågældende persons omstændigheder. Der bør tages særligt hensyn til den måde, hvorpå tilbageholdte børn behandles på grund af deres sårbarhed. Børn bør have adgang til uddannelsesfaciliteter i overensstemmelse med deres behov.
- (49) Medlemsstaterne bør sikre, at børn, der er mistænkte eller tiltalte og i politiets varetægt, holdes adskilt fra voksne, medmindre dette ikke anses for at være i barnets tarv, eller medmindre særlige omstændigheder gør det umuligt i praksis, forudsat at børn holdes sammen med voksne på en måde, der er forenelig med barnets tarv. Eksempelvis bør det undtagelsesvist være muligt for børn i tyndt befolkede områder at være i politiets varetægt med voksne, medmindre dette er i strid med barnets tarv. I sådanne situationer bør der kræves særlig årvågenhed af de kompetente myndigheder for at beskytte barnets fysiske integritet og trivsel.
- (50) Det bør være muligt at tilbageholde børn sammen med unge voksne, medmindre dette er i strid med barnets tarv. Det er medlemsstaterne, som skal afgøre, hvilke personer der anses for at være unge voksne i henhold til deres nationale ret og procedurer. Medlemsstaterne opfordres til at fastslå, at personer over 24 år ikke kan kategoriseres som unge voksne.
- (51) Når børn tilbageholdes, bør medlemsstaterne træffe hensigtsmæssige foranstaltninger som fastsat i dette direktiv. Sådanne foranstaltninger bør bl.a. sikre den effektive og regelmæssige udøvelse af retten til familieliv. Børn bør have ret til at opretholde regelmæssig kontakt med deres forældre, familie og venner via besøg og korrespondance, medmindre der af hensyn til barnets tarv og i retfærdighedens interesse kræves særlige restriktioner.
- (52) Medlemsstaterne bør endvidere træffe hensigtsmæssige foranstaltninger for at sikre overholdelse af barnets religions- og trosfrihed. I den forbindelse bør medlemsstaterne navnlig afstå fra at blande sig i barnets religion eller tro. Medlemsstaterne er dog ikke forpligtede til at tage aktive skridt for at bistå børnene i udøvelsen.
- (53) Medlemsstaterne bør i givet fald endvidere træffe hensigtsmæssige foranstaltninger i andre situationer med frihedsberøvelse. De foranstaltninger, der træffes, bør være rimelige og stå i et rimeligt forhold til arten af frihedsberøvelse, såsom varetægtsfængsling eller tilbageholdelse, samt dens varighed.
- (54) Fagfolk, der er i direkte kontakt med børn, bør tage hensyn til de særlige behov hos børn i forskellige aldersgrupper og bør sikre, at sagen tilpasses til dem. Med henblik herpå bør disse fagfolk være særligt uddannede i at omgås børn.
- (55) Børn bør behandles på en måde, der passer til deres alder, modenhed og forståelsesniveau, under hensyntagen til eventuelle særlige behov, herunder eventuelle kommunikationsproblemer, som de måtte have.

- (56) Under hensyntagen til medlemsstaternes forskellige retstraditioner og retssystemer bør privatlivets fred for børn sikres på den bedst mulige måde under straffesager, bl.a. med henblik på at fremme børns reintegration i samfundet. Medlemsstaterne bør sikre, at retsmøder, der vedrører børn, normalt afholdes for lukkede døre, eller give domstolene eller dommerne ret til at beslutte at afholde sådanne retsmøder for lukkede døre. Dette berører ikke det forhold, at domme skal afsiges offentligt i overensstemmelse med artikel 6 i EMRK.
- (57) Børn bør have ret til at blive ledsaget af indehaveren af forældreansvar under retsmøder, som vedrører dem. Såfremt mere end én person er indehaver af forældreansvar for det samme barn, bør barnet have ret til at blive ledsaget af dem alle, medmindre dette ikke er muligt i praksis på trods af den kompetente myndigheds rimelige indsats. Medlemsstaterne bør fastlægge praktiske ordninger for børns udøvelse af retten til at blive ledsaget af indehaveren af forældreansvar under retsmøder, som vedrører dem, og betingelserne for at en ledsagende person midlertidigt kan blive udelukket fra retsmøderne. Sådanne ordninger vil bl.a. kunne imødegå den situation, hvor indehaveren af forældreansvar midlertidigt ikke kan ledsage barnet, eller hvis indehaveren ikke ønsker at gøre brug af muligheden for at ledsage barnet, forudsat at der tages hensyn til barnets tarv.
- (58) Under visse omstændigheder, som også kun kan vedrøre én af personerne med forældreansvar, bør barnet have ret til at blive ledsaget under retsmøder af en anden egnet voksen end indehaveren af forældreansvar. En af disse omstændigheder er, når det i væsentlig grad kan bringe straffesagen i fare, hvis indehaveren af forældreansvar ledsager barnet, navnlig når objektive og faktuelle omstændigheder giver anledning til mistanke om, at bevismateriale kan ødelægges eller ændres, vidner kan blive påvirket, eller indehaveren af forældreansvar kan have været involveret i den påståede kriminelle aktivitet sammen med barnet.
- (59) I overensstemmelse med dette direktiv bør børn endvidere have ret til at blive ledsaget af indehaveren af forældreansvar under de øvrige stadier af sagen, hvor de er til stede, f.eks. under politiets afhøring.
- (60) Tiltaltes ret til selv at være til stede under retssagen er et led i retten til en retfærdig rettergang i henhold til chartrets artikel 47 og artikel 6 i EMRK som fortolket af Domstolen og af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol. Medlemsstaterne bør træffe passende foranstaltninger med henblik på at tilskynde til, at børn er til stede under deres retssag, herunder ved at indstævne dem personligt og ved at fremsende en kopi af stævningen til indehaveren af forældreansvar, eller hvis dette ville være i strid med barnets tarv, til en anden egnet voksen. Medlemsstaterne bør fastlægge praktiske ordninger vedrørende et barns tilstedeværelse under retssagen. Disse ordninger kunne omfatte bestemmelser vedrørende de betingelser, hvorpå et barn midlertidigt kan udelukkes fra retssagen.
- (61) Visse rettigheder, der fastsættes i dette direktiv, bør finde anvendelse på børn, der er eftersøgte, fra det tidspunkt, hvor de bliver anholdt i den fuldbyrdende medlemsstat.
- (62) Sager angående europæiske arrestordre er afgørende for samarbejdet mellem medlemsstaterne i straffesager. Overholdelse af tidsfristerne i rammeafgørelse 2002/584/RIA er væsentlig for dette samarbejde. Selv om børn, der er eftersøgte, bør kunne udøve deres rettigheder i henhold til dette direktiv i sager angående europæiske arrestordre fuldt ud, bør disse tidsfrister derfor overholdes.
- (63) Medlemsstaterne bør træffe passende foranstaltninger til at sikre, at dommere og anklagere, der beskæftiger sig med straffesager, der involverer børn, har særlige kompetencer på dette område eller har effektiv adgang til særlig videreuddannelse, navnlig hvad angår børns rettigheder, passende afhørings teknikker, børnepsykologi og kommunikation på et sprog, der er tilpasset børn. Medlemsstaterne bør også træffe passende foranstaltninger til at fremme, at en sådan særlig videreuddannelse udbydes til advokater, der beskæftiger sig med straffesager, der involverer børn.
- (64) For at overvåge og evaluere, hvor effektivt dette direktiv er, er der behov for at indsamle relevante oplysninger fra de foreliggende oplysninger vedrørende udøvelsen af de rettigheder, der er fastsat i dette direktiv. Sådanne relevante oplysninger omfatter oplysninger, som de retslige myndigheder og de retshåndhavende myndigheder har indhentet, og så vidt muligt administrative oplysninger, der er indsamlet af sundhedsmyndigheder og sociale myndigheder i relation til de rettigheder, der er fastsat i dette direktiv, navnlig hvad angår antallet af børn, der har fået adgang til en advokat, antallet af individuelle vurderinger, der er gennemført, antallet af audiovisuelle optagelser af afhøringer og antallet af frihedsberøvede børn.

- (65) Medlemsstaterne bør respektere og garantere de i dette direktiv fastsatte rettigheder uden nogen forskelsbehandling på grund race, farve, køn, seksuel orientering, sprog, religion, politisk eller anden anskuelse, nationalitet, etnisk eller social oprindelse, formue, handicap eller fødsel.
- (66) I dette direktiv overholdes de grundlæggende rettigheder og principper, som er anerkendt i chartret og i EMRK, herunder forbuddet mod tortur og umenneskelig eller nedværdigende behandling, retten til frihed og sikkerhed, respekten for privatliv og familieliv, retten til respekt for menneskets integritet, børns rettigheder, integrationen af mennesker med handicap, retten til adgang til effektive retsmidler og retten til en retfærdig rettergang, uskyldsformodningen og retten til et forsvar. Dette direktiv bør gennemføres i overensstemmelse med disse rettigheder og principper.
- (67) Dette direktiv fastsætter minimumsregler. Medlemsstaterne bør kunne udvide de rettigheder, der er fastsat i dette direktiv, og fastsætte et højere beskyttelsesniveau. Et sådant højere beskyttelsesniveau bør ikke udgøre en hindring for gensidig anerkendelse af retsafgørelser, som disse minimumsregler er fastsat for at fremme. Det beskyttelsesniveau, der fastsættes af medlemsstaterne, bør aldrig være lavere end de standarder, der er fastsat i chartret eller EMRK, som fortolket af Domstolen og af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol.
- (68) Målene for dette direktiv, nemlig at fastsætte fælles minimumsregler for retssikkerhedsgarantier for børn, der er mistænkte eller tiltalte i straffesager, kan ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne, men kan på grund af dets omfang og virkning bedre nås på EU-plan; Unionen kan derfor vedtage foranstaltninger i overensstemmelse med nærhedsprincippet, jf. artikel 5 i TEU. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, jf. nævnte artikel, går dette direktiv ikke videre, end hvad der er nødvendigt for at nå disse mål.
- (69) I medfør af artikel 1 og 2 i protokol nr. 21 om Det Forenede Kongeriges og Irlands stilling, for så vidt angår området med frihed, sikkerhed og retfærdighed, der er knyttet som bilag til TEU og til TEUF, og med forbehold af artikel 4 i samme protokol deltager disse medlemsstater ikke i vedtagelsen af dette direktiv, som derfor ikke er bindende for og ikke finder anvendelse i Det Forenede Kongerige og Irland.
- (70) I medfør af artikel 1 og 2 i protokol nr. 22 om Danmarks stilling, der er knyttet som bilag til TEU og til TEUF, deltager Danmark ikke i vedtagelsen af denne afgørelse, som ikke er bindende for og ikke finder anvendelse i Danmark.
- (71) I henhold til den fælles politiske erklæring af 28. september 2011 fra medlemsstaterne og Kommissionen om forklarende dokumenter ⁽¹⁾ har medlemsstaterne forpligtet sig til i tilfælde, hvor det er berettiget, at lade meddelelsen af gennemførelsesforanstaltninger ledsage af et eller flere dokumenter, der forklarer forholdet mellem et direktivs bestanddele og de tilsvarende dele i de nationale gennemførelsesinstrumenter. I forbindelse med dette direktiv finder lovgiver, at fremsendelse af sådanne dokumenter er berettiget —

VEDTAGET DETTE DIREKTIV:

Artikel 1

Genstand

Ved dette direktiv fastlægges minimumsregler vedrørende visse rettigheder for børn, der er:

- a) mistænkte eller tiltalte i straffesager, eller
- b) genstand for sager angående europæiske arrestordre i henhold til rammeafgørelse 2002/584/RIA («eftersøgte»).

⁽¹⁾ EUT C 369 af 17.12.2011, s. 14.

Artikel 2

Anvendelsesområde

1. Dette direktiv finder anvendelse på børn, der er mistænkte eller tiltalte i straffesager. Det finder anvendelse indtil den endelige afgørelse af spørgsmålet om, hvorvidt den mistænkte eller tiltalte har begået en strafbar handling, herunder, hvis det er relevant, domsafsigelsen og afgørelsen i en eventuel ankesag.
2. Dette direktiv finder anvendelse på børn, der er eftersøgte, fra det tidspunkt, hvor de bliver anholdt i den fuldbyrdende medlemsstat, jf. artikel 17.
3. Med undtagelse af artikel 5, artikel 8, stk. 3, litra b), og artikel 15, i det omfang disse bestemmelser henviser til en indehaver af forældreansvar, finder dette direktiv eller visse bestemmelser heri anvendelse på de i nærværende artikels stk. 1 og 2 omhandlede personer, når sådanne personer var børn, da de blev genstand for straffesagen, men som efterfølgende er fyldt 18 år, og anvendelsen af dette direktiv eller visse bestemmelser heri er hensigtsmæssig i lyset af alle omstændighederne i sagen, herunder den pågældende persons modenhed og sårbarhed. Medlemsstaterne kan beslutte ikke at anvende dette direktiv, når den pågældende person er fyldt 21 år.
4. Dette direktiv finder anvendelse på børn, som indledningsvist ikke var mistænkte eller tiltalte, men blev mistænkte eller tiltalte under politiets eller en anden retshåndhævende myndigheds afhøringer.
5. Dette direktiv berører ikke nationale regler vedrørende den kriminelle lavalder.
6. Uden at det berører retten til en retfærdig rettergang i forbindelse med mindre lovovertrædelser:
 - a) hvor retten i en medlemsstat fastsætter, at andre myndigheder end en domstol med kompetence til at afgøre straffesager kan pålægge sanktioner, og pålæggelsen af sådanne sanktioner kan appelleres til eller indbringes for en sådan domstol, eller
 - b) hvor frihedsberøvelse ikke kan idømmes som en sanktion,

finder dette direktiv alene anvendelse på retssager ved en domstol med kompetence til at afgøre straffesager.

Under alle omstændigheder finder dette direktiv anvendelse fuldt ud, når barnet frihedsberøves, uanset hvilket stadium straffesagen befinder sig på.

Artikel 3

Definitioner

I dette direktiv forstås ved:

- 1) »barn«: en person under 18 år
- 2) »indehaver af forældreansvar«: enhver person, der har forældreansvar for et barn
- 3) »forældreansvar«: alle de rettigheder og pligter vedrørende barnets person eller formue, som er tilkendt en fysisk eller juridisk person ved en retsafgørelse, eller som en sådan person har som følge af ret eller en gyldig aftale, herunder forældremyndighed og samværret.

Hvis det er uklart om en person er 18 år, jf. stk. 1, nr. 1), antages personen at være et barn.

*Artikel 4***Ret til information**

1. Medlemsstaterne sikrer, at når børn underrettes om, at de er mistænkt eller tiltalt i straffesager, oplyses de straks om deres rettigheder i henhold til direktiv 2012/13/EU og om de generelle aspekter af sagens forløb.

Medlemsstaterne sikrer også, at børn oplyses om de rettigheder, der er fastsat i nærværende direktiv. Disse oplysninger skal angives som følger:

- a) straks når børn underrettes om, at de er mistænkte eller tiltalte for at have begået en strafbar handling, med hensyn til:
 - i) retten til at få indehaveren af forældreansvar underrettet, jf. artikel 5
 - ii) retten til advokatbistand, jf. artikel 6
 - iii) retten til beskyttelse af privatlivets fred, jf. artikel 14
 - iv) retten til at blive ledsaget af indehaveren af forældreansvar under andre stadier af sagen end retsmøderne, jf. artikel 15, stk. 4
 - v) retten til retshjælp, jf. artikel 18
- b) på det tidligst mulige passende stadium i sagen med hensyn til:
 - i) retten til en individuel vurdering, jf. artikel 7
 - ii) retten til en lægeundersøgelse, herunder retten til lægehjælp, jf. artikel 8
 - iii) retten til begrænsning af frihedsberøvelse og til brug af alternative foranstaltninger, herunder retten til en regelmæssig prøvelse af tilbageholdelsen, jf. artikel 10 og 11
 - iv) retten til at blive ledsaget af indehaveren af forældreansvar under retsmøderne, jf. artikel 15, stk. 1
 - v) retten til personligt fremmøde under retssagen, jf. artikel 16
 - vi) retten til effektive retsmidler, jf. artikel 19
- c) ved frihedsberøvelse med hensyn til retten til særlige hensyn under frihedsberøvelse, jf. artikel 12.

2. Medlemsstaterne sikrer, at de i stk. 1 omhandlede oplysninger gives skriftligt, mundtligt eller begge dele i et enkelt og letforståeligt sprog, og at de oplysninger, der gives, føres til protokol ved anvendelse af proceduren for protokolførelse i henhold til national ret.

3. Når børn modtager en meddelelse om rettigheder i medfør af direktiv 2012/13/EU, sikrer medlemsstaterne, at en sådan meddelelse omfatter en henvisning til deres rettigheder i medfør af nærværende direktiv.

*Artikel 5***Barnets ret til at få indehaveren af forældreansvar underrettet**

1. Medlemsstaterne sikrer, at indehaveren af forældreansvar så hurtigt som muligt gives de oplysninger, som barnet har ret til at modtage i henhold til artikel 4.

2. De i stk. 1 omhandlede oplysninger gives til en anden egnet voksen, der er udpeget af barnet og godkendt som sådan af den kompetente myndighed, når udlevering af disse oplysninger til indehaveren af forældreansvar:

- a) ville stride mod barnets tarv
- b) ikke er muligt, efter at der er blevet foretaget rimelige bestræbelser, fordi ingen indehaver af forældreansvar kan nås, eller den pågældendes identitet er ukendt
- c) på grundlag af objektive og faktuelle omstændigheder i væsentlig grad kunne bringe straffesagen i fare.

Hvis barnet ikke har udpeget en anden egnet voksen, eller hvis den voksne, der er blevet udpeget af barnet, ikke kan godkendes af den kompetente myndighed, skal den kompetente myndighed under hensyntagen til barnets tarv udpege og give oplysningerne til en anden person. Denne person kan også være repræsentanten for en myndighed eller for en anden institution, der er ansvarlig for børns beskyttelse og trivsel.

3. Såfremt de omstændigheder, der førte til anvendelsen af stk. 2, litra a), b) eller c), ikke længere foreligger, skal enhver oplysning, som barnet modtager i henhold til artikel 4, og som stadig er relevant for sagen, gives til indehaveren af forældreansvar.

Artikel 6

Advokatbistand

1. Børn, der er mistænkte eller tiltalte i straffesager, har ret til advokatbistand i overensstemmelse med direktiv 2013/48/EU. Intet i nærværende direktiv, navnlig i denne artikel, berører denne ret.

2. Medlemsstaterne sikrer, at børn bistås af en advokat i overensstemmelse med denne artikel, for at de effektivt kan udøve retten til et forsvar.

3. Medlemsstaterne sikrer, at børn uden unødigt forsinkelse bistås af en advokat, når de bliver underrettet om, at de er mistænkte eller tiltalte. Børn skal under alle omstændigheder bistås af en advokat fra følgende tidspunkter, alt efter hvad der indtræffer først:

- a) inden de afhøres af politiet eller af en anden retshåndhævende eller retslig myndighed
- b) når efterforskningsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder træffer efterforskningsmæssige eller andre bevissikrende foranstaltninger i overensstemmelse med stk. 4, litra c)
- c) uden unødigt forsinkelse efter frihedsberøvelsen
- d) hvis de er blevet indstævnet for en domstol med kompetence til at afgøre straffesager, i tilstrækkelig god tid inden de giver møde for denne domstol.

4. Advokatbistand skal omfatte følgende:

- a) Medlemsstaterne sikrer, at børn har ret til at mødes i enrum og kommunikere med den advokat, der repræsenterer dem, herunder forud for afhøringer foretaget af politiet eller af en anden retshåndhævende eller retslig myndighed.
- b) Medlemsstaterne sikrer, at børn bistås af en advokat, når de afhøres, og at advokaten kan deltage effektivt under afhøringen. En sådan deltagelse gennemføres i overensstemmelse med procedurerne i national ret, forudsat at disse procedurer ikke er til skade for den effektive udøvelse eller det væsentlige indhold af den pågældende rettighed. Når en advokat deltager under en afhøring, føres det forhold, at en sådan deltagelse har fundet sted, til protokol ved anvendelse af proceduren for protokolførelse i national ret.

c) Medlemsstaterne sikrer, at børn som minimum bistås af en advokat i forbindelse med følgende efterforsknings- eller bevissikringsforanstaltninger, hvis disse foranstaltninger er fastsat i national ret, og hvis det kræves eller tillades, at den mistænkte eller tiltalte deltager i den pågældende foranstaltning:

- i) konfrontationsparader
- ii) konfrontationer
- iii) rekonstruktioner af gerningsstedet.

5. Medlemsstaterne respekterer fortroligheden af kommunikationen mellem børn og deres advokat i forbindelse med udøvelsen af retten til advokatbistand som fastsat i dette direktiv. Sådant kommunikation omfatter møder, korrespondance, telefonsamtaler og andre former for kommunikation, som er tilladt i henhold til national ret.

6. Medlemsstaterne kan, forudsat at dette er i overensstemmelse med retten til en retfærdig rettergang, fravige stk. 3, hvis advokatbistand ikke står i et rimeligt forhold til sagens omstændigheder, i lyset af den påståede strafbare handlings grovhed, sagens kompleksitet og de foranstaltninger, der vil kunne træffes med hensyn til en sådan handling, idet barnets tarv altid kommer i første række.

Medlemsstaterne skal under alle omstændigheder sikre, at børn bistås af en advokat:

- a) når de stilles for en kompetent domstol eller dommer med henblik på at træffe afgørelse om tilbageholdelse på et hvilket som helst tidspunkt under sagen inden for rammerne af dette direktiv, og
- b) under tilbageholdelse.

Medlemsstaterne sikrer endvidere, at frihedsberøvelse ikke pålægges som straf, medmindre barnet har været bistået af en advokat på en sådan måde, at barnet effektivt kan udøve retten til et forsvar og under alle omstændigheder under hovedforhandlingen ved en domstol.

7. Hvis barnet skal bistås af en advokat i henhold til denne artikel, men der ikke er en advokat til stede, skal de kompetente myndigheder udsætte afhøringen af barnet eller andre efterforsknings- eller bevissikringsforanstaltninger fastsat i stk. 4, litra c), med et rimeligt tidsrum, for at muliggøre advokatens ankomst, eller, hvis barnet ikke har udpeget en advokat, sørge for en advokat til barnet.

8. Under ekstraordinære omstændigheder og udelukkende i perioden forud for hovedforhandlingen kan medlemsstaterne midlertidigt fravige anvendelsen af de rettigheder, der er fastsat i stk. 3, i det omfang det er begrundet i lyset af sagens konkrete omstændigheder på baggrund af en af følgende tvingende grunde:

- a) der er et hastende behov for at afværge alvorlige negative konsekvenser for en persons liv, frihed eller fysiske integritet
- b) en øjeblikkelig indsats fra efterforskningsmyndighederne er bydende nødvendig for at forhindre væsentlig skade for en straffesag i forbindelse med en alvorlig strafbar handling.

Medlemsstaterne sikrer, at de kompetente myndigheder ved anvendelse af dette stykke tager hensyn til barnets tarv.

En afgørelse om at foretage en afhøring, uden at advokaten er til stede, i henhold til dette stykke må udelukkende træffes på et konkret og individuelt grundlag enten af en retslig myndighed eller af en anden kompetent myndighed på betingelse af, at afgørelsen kan underkastes domstolskontrol.

Artikel 7

Ret til en individuel vurdering

1. Medlemsstaterne sikrer, at der tages hensyn til børns særlige behov for beskyttelse, uddannelse, erhvervsuddannelse og social integration.

2. Med henblik herpå foretages der en individuel vurdering af børn, der er mistænkte eller tiltalte i straffesager. Ved den individuelle vurdering tages der navnlig hensyn til barnets personlighed og modenhed, barnets økonomiske, sociale og familiemæssige baggrund, samt enhver særlig sårbarhed, som barnet måtte have.
3. Den individuelle vurderings omfang og detaljeringsgrad kan variere afhængigt af sagens omstændigheder, de foranstaltninger, der kan træffes, hvis barnet findes skyldigt i den påståede strafbare handling, og om barnet på det seneste har været genstand for en individuel vurdering.
4. Den individuelle vurdering skal i overensstemmelse med proceduren for protokolførelse i den pågældende medlemsstat fastslå og notere sådanne oplysninger vedrørende barnets personlige egenskaber og situation, som kan være nyttige for den kompetente myndighed med henblik på at:
 - a) fastslå, hvorvidt der skal træffes særlige foranstaltninger til gavn for barnet
 - b) vurdere hensigtsmæssigheden og effektiviteten af eventuelle foreløbige foranstaltninger vedrørende barnet
 - c) træffe afgørelse eller foranstaltninger i straffesagen, herunder ved domsafsigelsen.
5. Den individuelle vurdering foretages på det tidligst mulige hensigtsmæssige stadium i sagen, og inden der rejses tiltale, jf. dog stk. 6.
6. Hvis der ikke foreligger en individuel vurdering, er der dog ikke desto mindre mulighed for at rejse tiltale, forudsat at det er af hensyn til barnets tarv, og at den individuelle vurdering under alle omstændigheder er tilgængelig ved indledningen af hovedforhandlingen ved domstolen.
7. Individuelle vurderinger foretages under tæt inddragelse af barnet. De foretages af kvalificeret personale og så vidt muligt med en tværfaglig tilgang og, hvor det er relevant, med inddragelse af indehaveren af forældreansvar eller en anden egnet voksen, jf. artikel 5 og 15, og/eller en specialiseret fagperson.
8. Hvis de elementer, der ligger til grund for den individuelle vurdering, ændrer sig væsentligt, sikrer medlemsstaterne, at den individuelle vurdering ajourføres gennem hele straffesagens forløb.
9. Medlemsstaterne kan fravige forpligtelsen til at foretage en individuel vurdering, hvis en sådan fravigelse er begrundet i sagens omstændigheder, forudsat at det er i overensstemmelse med barnets tarv.

Artikel 8

Ret til en lægeundersøgelse

1. Medlemsstaterne sikrer, at børn, der er frihedsberøvet, har ret til en lægeundersøgelse uden unødigt forsinkelse med henblik på navnlig at vurdere deres generelle mentale og fysiske tilstand. Lægeundersøgelsen skal være så ikkeinvasiv som muligt og skal udføres af en læge eller en anden kvalificeret fagperson.
2. Resultaterne af lægeundersøgelsen skal tages i betragtning, når det afgøres, om barnet er i stand til at være genstand for afhøring, andre efterforsknings- eller bevissikringsforanstaltninger eller eventuelle foranstaltninger, der træffes eller er påtænkt i forhold til barnet.
3. Lægeundersøgelsen udføres enten på initiativ af den kompetente myndighed, navnlig hvis særlige sundhedsindikatorer tilsiger en sådan undersøgelse, eller efter anmodning fra en af følgende personer:
 - a) barnet
 - b) indehaveren af forældreansvar eller en anden egnet voksen som omhandlet i artikel 5 og 15
 - c) barnets advokat.

4. Konklusionen på lægeundersøgelsen skal foreligge skriftligt. Hvis det er påkrævet, skal der tilbydes lægehjælp.
5. Medlemsstaterne sikrer, at en yderligere lægeundersøgelse udføres, hvis omstændighederne nødvendiggør dette.

Artikel 9

Audiovisuel optagelse af afhøring

1. Medlemsstaterne sikrer, at afhøring af børn, der foretages af politiet eller andre retshåndhævende myndigheder under straffesagen, optages med audiovisuelt udstyr, hvis dette står i et rimeligt forhold til sagens omstændigheder bl.a. under hensyntagen til, hvorvidt der er en advokat til stede eller ej, og hvorvidt barnet er frihedsrøvet eller ej, forudsat at barnets tarv altid kommer i første række.
2. Hvis der ikke foreligger en audiovisuel optagelse, skal afhøringen registreres på en anden hensigtsmæssig måde, som f.eks. ved skriftlige referater, der er behørigt verificeret.
3. Denne artikel påvirker ikke muligheden for at stille spørgsmål alene med henblik på identifikationen af barnet uden audiovisuel optagelse.

Artikel 10

Begrænsning af frihedsberøvelse

1. Medlemsstaterne sikrer, at frihedsberøvelse af et barn på et hvilket som helst tidspunkt under sagen begrænses til det kortest mulige tidsrum. Der skal tages behørigt hensyn til barnets alder og individuelle situation og sagens konkrete omstændigheder.
2. Medlemsstaterne sikrer, at frihedsberøvelse, navnlig tilbageholdelse, kun pålægges børn, som sidste udvej. Medlemsstaterne sikrer, at enhver tilbageholdelse er baseret på en begrundet afgørelse, der er underlagt domstolskontrol. En sådan afgørelse skal endvidere være genstand for regelmæssig domstolskontrol med rimelige tidsmæssige mellemrum, som udføres enten af egen drift eller efter anmodning fra barnet, barnets advokat eller en retslig myndighed, der ikke er en domstol. Med forbehold af retsvæsenets uafhængighed sikrer medlemsstaterne, at afgørelserne, der træffes i henhold til dette stykke, træffes uden unødigt forsinkelse.

Artikel 11

Alternative foranstaltninger

Medlemsstaterne sikrer, at de kompetente myndigheder så vidt muligt har adgang til alternative foranstaltninger til tilbageholdelse (alternative foranstaltninger).

Artikel 12

Særlige hensyn i tilfælde af frihedsberøvelse

1. Medlemsstaterne sikrer, at tilbageholdte børn holdes adskilt fra voksne, medmindre det ikke anses for at være i barnets tarv.

2. Medlemsstaterne sikrer endvidere, at børn, der er i politiets varetægt, holdes adskilt fra voksne, medmindre:
 - a) dette ikke anses for at være i barnets tarv, eller
 - b) særlige omstændigheder gør det umuligt i praksis, forudsat at børn holdes sammen med voksne på en måde, der er forenelig med barnets tarv.
3. Med forbehold af stk. 1 giver medlemsstaterne, når et tilbageholdt barn fylder 18 år, mulighed for fortsat at holde denne person adskilt fra andre tilbageholdte voksne, hvis dette er begrundet under hensyntagen til den pågældende persons situation, forudsat at dette er i overensstemmelse med barnets tarv for børn, der er tilbageholdt med denne person.
4. Med forbehold af stk. 1 og under hensyntagen til stk. 3 kan børn tilbageholdes sammen med unge voksne, medmindre dette er i strid med barnets tarv.
5. Når børn tilbageholdes træffer medlemsstaterne passende foranstaltninger for at:
 - a) sikre og opretholde deres sundhedstilstand og deres fysiske og mentale udvikling
 - b) sikre deres ret til uddannelse og erhvervsuddannelse, herunder hvis børnene har fysiske eller sensoriske handicap eller indlæringsvanskeligheder
 - c) sikre en effektiv og regelmæssig udøvelse af deres ret til familieliv
 - d) sikre adgang til programmer, der fremmer deres udvikling og deres reintegration i samfundet, og
 - e) sikre respekt for deres religions- og trosfrihed.

De trufne foranstaltninger i henhold til dette stykke skal være forholdsmæssige og hensigtsmæssige i forhold til tilbageholdelsens varighed.

Første afsnit, litra a) og e), finder ligeledes anvendelse på andre frihedsberøvende situationer end tilbageholdelse. De trufne foranstaltninger skal være forholdsmæssige og hensigtsmæssige i forhold til sådanne situationer med frihedsberøvelse.

Første afsnit, litra b), c) og d), finder kun anvendelse på andre frihedsberøvende situationer end tilbageholdelse i det omfang, dette er hensigtsmæssigt og forholdsmæssigt i lyset af arten og varigheden af sådanne situationer.

6. Medlemsstaterne bestræber sig på at sikre, at børn, der frihedsberøvet, kan mødes med indehaveren af forældreansvar hurtigst muligt, når sådant et møde er foreneligt med efterforskningsmæssige og operationelle forudsætninger. Dette stykke berører ikke udpegningen af en anden egnet voksen i henhold til artikel 5 eller 15.

Artikel 13

Rettidig og omhyggelig sagsbehandling

1. Medlemsstaterne træffer alle passende foranstaltninger med henblik på at sikre, at straffesager, der involverer børn, behandles hurtigst muligt og med den fornødne omhu.
2. Medlemsstaterne træffer passende foranstaltninger med henblik på at sikre, at børn altid behandles på en måde, der beskytter deres værdighed og passer til deres alder, modenhed og forståelsesniveau, og der tager hensyn til eventuelle særlige behov, herunder eventuelle kommunikationsproblemer, som de måtte have.

*Artikel 14***Ret til beskyttelse af privatlivets fred**

1. Medlemsstaterne sikrer beskyttelse af privatlivets fred for børn under straffesager.
2. I den forbindelse sikrer medlemsstaterne enten, at retsmøder, der vedrører børn, normalt afholdes for lukkede døre, eller giver domstolene eller dommerne ret til at beslutte at afholde sådanne retsmøder for lukkede døre.
3. Medlemsstaterne træffer passende foranstaltninger med henblik på at sikre, at de i artikel 9 omhandlede optagelser ikke videreformidles til offentligheden.
4. Medlemsstaterne tilskynder under hensyntagen til ytrings- og informationsfrihed, mediefrihed og mediernes pluralisme medierne til at træffe selvregulerende foranstaltninger med henblik på at nå målene fastsat i denne artikel.

*Artikel 15***Barnets ret til at blive ledsaget af indehaveren af forældreansvar under straffesagen**

1. Medlemsstaterne sikrer, at børn under retsmøder, der vedrører dem, har ret til at blive ledsaget af indehaveren af forældreansvar.
2. Et barn har ret til at blive ledsaget af en anden egnet voksen, som er udpeget af barnet og godkendt som sådan af den kompetente myndighed, hvis tilstedeværelsen af indehaveren af forældreansvar, der ledsager barnet under retsmøderne:
 - a) ville være i strid med barnets tarv
 - b) ikke er muligt, efter at der er blevet udfoldet rimelige bestræbelser, fordi ingen indehaver af forældreansvar kan nås, eller den pågældendes identitet er ukendt, eller
 - c) på grundlag af objektive og faktuelle omstændigheder i væsentlig grad kunne bringe straffesagen i fare.

Hvis barnet ikke har udpeget en anden egnet voksen, eller hvis den voksne, som barnet har udpeget, ikke kan godkendes af den kompetente myndighed, skal den kompetente myndighed under hensyntagen til barnets tarv udpege en anden person til at ledsage barnet. Denne person kan også være repræsentanten for en myndighed eller for en anden institution, der er ansvarlig for børns beskyttelse og trivsel.

3. Såfremt omstændighederne, der førte til anvendelsen af stk. 2, litra a), b) eller c), ikke længere foreligger, skal barnet have ret til at blive ledsaget af indehaveren af forældreansvar under de resterende retsmøder.
4. Ud over den ret, der er fastsat i stk. 1, sikrer medlemsstaterne, at børn har ret til at blive ledsaget af indehaveren af forældreansvar eller en anden egnet voksen, som omhandlet i stk. 2, under andre stadier af sagen end retsmøderne, hvor barnet er til stede, når den kompetente myndighed finder at:
 - a) det er i barnets tarv at være ledsaget af denne person, og
 - b) tilstedeværelsen af denne person ikke bringer straffesagen i fare.

*Artikel 16***Børns ret til personligt fremmøde og deltagelse under deres retssag**

1. Medlemsstaterne sikrer, at børn har ret til at være til stede under deres retssag, og træffer alle nødvendige foranstaltninger for at gøre det muligt for dem at deltage effektivt i retssagen, herunder ved at give dem muligheden for at blive hørt og fremsætte deres synspunkter.
2. Medlemsstaterne sikrer, at børn, der ikke er til stede ved deres retssag, har ret til en ny retssag eller til et andet retsmiddel i overensstemmelse med og på de betingelser, der er fastsat i direktiv (EU) 2016/343.

*Artikel 17***Sager angående europæiske arrestordrer**

Medlemsstaterne sikrer, at de rettigheder, der er omhandlet i artikel 4, 5, 6, 8, 10-15 og 18 finder tilsvarende anvendelse for børn, der er eftersøgte, ved deres anholdelse i henhold til sager angående europæiske arrestordrer i den fuldbyrdende medlemsstat.

*Artikel 18***Ret til retshjælp**

Medlemsstaterne sikrer, at national ret vedrørende retshjælp garanterer den effektive udøvelse af retten til advokatbistand, jf. artikel 6.

*Artikel 19***Retsmidler**

Medlemsstaterne sikrer, at børn, der er mistænkte eller tiltalte i straffesager, og børn, der er eftersøgte, har et effektivt retsmiddel i henhold til national ret i tilfælde, hvor deres rettigheder i henhold til dette direktiv tilsidesættes.

*Artikel 20***Videreuddannelse**

1. Medlemsstaterne sikrer, at personer hos retshåndhavende myndigheder og hos tilbageholdelsesfaciliteter, der tager sig af sager, der involverer børn, får en særlig videreuddannelse på et passende niveau i forhold til deres kontakt med børn med hensyn til børns rettigheder, passende afhørings teknikker, børnepsykologi og kommunikation på et sprog, der er tilpasset barnet.
2. Med forbehold af retsvæsenets uafhængighed og forskelle i opbygningen af retssystemerne på tværs af medlemsstaterne, og med behørig respekt for den rolle som de ansvarlige for videreuddannelse af dommere og anklagere har, træffer medlemsstaterne passende foranstaltninger med henblik på at sikre, at dommere og anklagere, der beskæftiger sig med straffesager, der involverer børn, har særlige kompetencer på dette område, effektiv adgang til særlig videreuddannelse eller begge dele.

3. Uden at det berører advokatstandens uafhængighed og den rolle, som de ansvarlige for videreuddannelse af advokater har, træffer medlemsstaterne passende foranstaltninger med henblik på at fremme, at særlig videreuddannelse som omhandlet i stk. 2 udbydes til advokater, der beskæftiger sig med straffesager, der involverer børn.

4. Medlemsstaterne tilskynder gennem deres offentlige tjenester eller ved støttemidler til børnehjælpsorganisationer til initiativer, der gør det muligt for dem, der tilbyder børn støttetjenester og tjenester vedrørende genoprettende retfærdighed, at få den nødvendige uddannelse på et passende niveau i forhold til deres kontakt med børn, og overholde de faglige standarder, så det sikres, at disse tjenester udføres på en uvildig, respektfuld og professionel måde.

Artikel 21

Indsamling af oplysninger

Medlemsstaterne sender senest den 11. juni 2021 og derefter hvert tredje år de foreliggende oplysninger til Kommissionen om, hvordan rettighederne fastsat i dette direktiv er blevet gennemført.

Artikel 22

Udgifter

Medlemsstaterne afholder de udgifter, der følger af anvendelsen af artikel 7, 8 og 9, uanset sagens udfald, medmindre, for så vidt angår udgifter, der følger af anvendelsen af artikel 8, de er dækket af en sygeforsikring.

Artikel 23

Forholdet til det eksisterende beskyttelsesniveau

Intet i dette direktiv må fortolkes således, at det indebærer en begrænsning i eller undtagelse fra de rettigheder og retssikkerhedsgarantier, der er sikret i henhold til chartret, EMRK eller andre relevante folkeretlige regler, navnlig FN's konvention om barnets rettigheder, eller retsregler i medlemsstaterne, der fastsætter et højere beskyttelsesniveau.

Artikel 24

Gennemførelse

1. Medlemsstaterne sætter de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme dette direktiv senest den 11. juni 2019. De underretter straks Kommissionen herom.

Disse love og bestemmelser skal ved vedtagelsen indeholde en henvisning til dette direktiv eller skal ved offentliggørelsen ledsages af en sådan henvisning. De nærmere regler for henvisningen fastsættes af medlemsstaterne.

2. Medlemsstaterne meddeler Kommissionen teksten til de nationale retsakter, som de udsteder på det område, der er omfattet af dette direktiv.

*Artikel 25***Rapport**

Kommissionen forelægger senest den 11. juni 2022 Europa-Parlamentet og Rådet en rapport med en vurdering af, i hvilket omfang medlemsstaterne har truffet de nødvendige foranstaltninger til at efterkomme dette direktiv, herunder en evaluering af anvendelsen af artikel 6, om nødvendigt ledsaget af lovgivningsmæssige forslag.

*Artikel 26***Ikrafttræden**

Dette direktiv træder i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

*Artikel 27***Adressater**

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne i overensstemmelse med traktaterne.

Udfærdiget i Strasbourg, den 11. maj 2016.

På Europa-Parlamentets vegne

M. SCHULZ

Formand

På Rådets vegne

J.A. HENNIS-PLASSCHAERT

Formand
